

Pinja Perholehto sd ym.

Kirjallinen kysymys ei-kaupallisesta sijaissynnyttämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Toteutumattomat lapsihaaveet ovat arkea useissa kodeissa. Jotkut valitsevat vapaaehtoisen lapsettomuuden, mutta vähintään joka viides suomalainen kokee tahatonta lapsettomuutta. Yli 40 prosenttia alle 50-vuotiaista haluaisi lapsia tai lisää lapsia (THL, 2024¹). Yhteiskunnan tulee tukea lapsiperheellistymistä enemmän, ei ainoastaan huoltosuhteen vuoksi vaan ennen kaikkea inhimillisistä syistä.

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2022 Suomessa adoptoitiin 269 lasta ja aloitettiin noin 14 650 hedelmöityshoitoa. Yksi tärkeä lisäkeino tukea lapsiperheellistymistä olisi sallia ei-kaupalliset sijaissynnytykset. Hedelmöityshoitolaki ei mahdollista sijaissynnytystä Suomessa, minkä vuoksi suomalaisia on hakeutunut ulkomaisiin sijaissynnytyjärjestelyihin.

Oikeusministeriö on Marinin hallituksen toimeksiannosta selvittänyt tapoja toteuttaa ei-kaupallinen sijaissynnyttäminen lain puitteissa. Selvitys sääntelyvaihtoehdoista valmistui keväällä 2023. Esimerkiksi Lapsettomien yhdistys Simpukka ry:n ja Sateenkaariperheet ry:n mukaan oikeusministeriön selvitys antaisi hyvän ja kattavan pohjan mahdolliselle lainsäädäntötyölle. Järjestöt ovat pitkään pitäneet esillä ei-kaupallista sijaissynnyttämistä keinona tarjota toivoa monille pareille ja itsellisille vanhemmille, jotka eivät voi esimerkiksi biologisista tai terveydellisistä syistä saada omaa lasta.

Ei-kaupallinen sijaissynnytys on tärkeä, mutta ei ainoa tapa tukea lapsiperheellistymistä. Hallituksen päätös palauttaa hedelmöityshoitojen Kela-korvaus on tärkeä, mutta samanaikaisesti niiden saatavuutta julkisella puolella tulisi parantaa. Hedelmöityshoitojen tulisi olla yhdenvertaisesti saatavilla kaikille hoitoa tarvitseville riippumatta tuloluokasta, koulutustaustasta, perhemuodosta tai lapsettomuuden syystä.

Lisäksi tarvitaan muun muassa kannustavaa perhepolitiikkaa, lapsimyönteistä yhteiskuntaa sekä työn ja perhe-elämän tasapainon lisäämistä. Yksi tahattoman lapsettomuuden syistä on lapsitöiden lykkääminen pitkälle tulevaisuuteen, mikä voi johtaa hedelmöityshoitojen tarpeen lisääntymiseen. Lapsiperheellistymisen tulisi olla taloudellisesti mahdollista eri elämäntilanteissa, kuten opiskelijana. Työelämässä hedelmällisessä iässä oleviin naisiin tulisi suhtautua puolestaan voimavarana, ei riskinä tai kulueränä. Orpon hallitus on ohjelmassaan sitoutunut ehkäisemään raskaus- ja perhevapaasyrjintää tehokkaammin.

1 <https://thl.fi/-/tutkimus-lapsihaaveet-siirtyvat-myohemmalle-ialle-hedelmällisyysneuvonta-lapsiperheiden-tuki-ja-myonteinen-puhe-voivat-tukea-syntyyvyyttä>

Kirjallinen kysymys KK 243/2024 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus edistää ei-kaupallisen sijaissynnyttämisen sallimista ja valmistella lainsäädäntöä tämän toteuttamiseksi ja

millaisiin tehokkaisiin lisätoimiin hallitus aikoo ryhtyä lapsiperheellistymisen tukemiseksi, myönteisen perhepolitiikan edistämiseksi ja lapsimyönteisen työelämän turvaamiseksi?

Helsingissä 17.6.2024

Pinja Perholehto sd
Lotta Hamari sd